

THẦY THUỐC ƯU TÚ
LƯƠNG Y LÊ TRẦN ĐỨC

CÂY THUỐC VIỆT NAM

TRỒNG HÁI CHẾ BIẾN
TRỊ BỆNH BAN ĐẪU

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

"Ông cha ta ngày trước có nhiều kinh nghiệm và
báu về cách chữa bệnh bằng thuốc ta, thuốc k
Để mở rộng phạm vi y học các cô các chú c
nên chú trọng nghiên cứu phối hợp thuốc đông
" (1960)"

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nhân dịp kỷ niệm 40 năm thành lập Nhà xuất bản nghiệp và 40 năm thành lập ngành Y học cổ truyền trong Nhà nước, chúng tôi xuất bản lần thứ hai bộ sách **THUỐC VIỆT NAM - Trồng hái chế biến, trị bệnh ban** nhằm đẩy mạnh việc phát triển thuốc nam và tăng cường năng trị bệnh theo y học cổ truyền dân tộc.

Tác phẩm này trước đây đã in thành 4 tập trong các năm 1983 đến 1988 với tên "*Trồng hái và dùng cây thuốc*" sách được bổ sung thành trên 830 cây thuốc chính và phụ 70 loại dược liệu động vật và khoáng chất, xếp thành 2 theo công năng chủ trị, có kèm theo bảng tra cây thuốc và bản hướng dẫn cách tìm vị thuốc, phương thuốc với một số bệnh thường gặp.

Với mỗi cây thuốc, tác giả giới thiệu tên gọi chính, tên của các dân tộc địa phương, tên khoa học ; mô tả hình thể (hình vẽ) ; cách trồng trọt, thu hái, chế biến và sử dụng trong sàng trị bệnh ; ngoài ra còn nêu công dụng về dinh dưỡng ăn uống, về phục vụ đời sống và sản xuất.

Phần cuối sách có mục giới thiệu một số vị thuốc có hay công thức thuốc tiện dùng cho y tế cơ sở, có mục dẫn việc chữa bệnh ở gia đình với thuốc sẵn có, hay vị thuốc lập thành, và cuối sách có Phụ lục bảng tra toàn bộ thuốc, vị thuốc đã viết trong sách.

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nhân dịp kỷ niệm 40 năm thành lập Nhà xuất bản Nông nghiệp và 40 năm thành lập ngành Y học cổ truyền trong y tế Nhà nước, chúng tôi xuất bản lần thứ hai bộ sách "CÂY THUỐC VIỆT NAM - Trồng hái chế biến, trị bệnh ban đầu" nhằm đẩy mạnh việc phát triển thuốc nam và tăng cường khả năng trị bệnh theo y học cổ truyền dân tộc.

Tác phẩm này trước đây đã in thành 4 tập trong các năm từ 1983 đến 1988 với tên "*Trồng hái và dùng cây thuốc*". Nay sách được bổ sung thành trên 830 cây thuốc chính và phụ, thêm 70 loại dược liệu động vật và khoáng chất, xếp thành 25 mục theo công năng chủ trị, có kèm theo bảng tra cây thuốc, vị thuốc và bản hướng dẫn cách tìm vị thuốc, phương thuốc đối với một số bệnh thường gặp.

Với mỗi cây thuốc, tác giả giới thiệu tên gọi chính, tên gọi của các dân tộc địa phương, tên khoa học ; mô tả hình thái (có hình vẽ) ; cách trồng trọt, thu hái, chế biến và sử dụng trên lâm sàng trị bệnh ; ngoài ra còn nêu công dụng về dinh dưỡng, về ăn uống, về phục vụ đời sống và sản xuất.

Phần cuối sách có mục giới thiệu một số vị thuốc chế sẵn hay công thức thuốc tiện dùng cho y tế cơ sở, có mục hướng dẫn việc chữa bệnh ở gia đình với thuốc sẵn có, hay phương thuốc lập thành, và cuối sách có Phụ lục bảng tra toàn bộ cây thuốc, vị thuốc đã viết trong sách.

Cuốn sách này phục vụ rộng rãi mọi đối tượng độc giả, ở miền xuôi cũng như ở miền ngược, trong nước cũng như nước ngoài về tìm hiểu nghiên cứu, sưu tầm nguồn dược liệu Việt Nam và khai thác các loại thuốc thiên nhiên, cũng gây trồng, thu trữ, chế biến thuốc, và dùng thuốc chữa bệnh. Đặc biệt tác phẩm này có thể hướng dẫn cho mọi người tự học thuốc ta, hay muốn tìm phương thuốc để trị bệnh theo y học dân tộc.

Bộ sách này xuất bản lần đầu đã được nhiều bạn đọc hoan nghênh, tập I xuất bản năm 1983 đã được tái bản ngay năm 1984. Lần xuất bản này được tác giả đã chỉnh lý, bổ sung thêm phần "Trị bệnh ban đầu" in thành một tập chắc chắn sẽ phục vụ các bạn được tốt hơn. Chúng tôi rất mong tài liệu này đáp ứng được yêu cầu của các bạn. Chúng tôi xin chân thành cảm ơn những ý kiến quý báu mà các bạn đã và sẽ góp thêm cho chúng tôi về những tồn tại để tác phẩm được hoàn chỉnh và phát huy tác dụng ngày càng rộng rãi.

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

LỜI GIỚI THIỆU

Tôi rất vui mừng giới thiệu với các bạn đọc giả, và nhất là các cán bộ trong ngành Y Dược, tác phẩm “*CÂY THUỐC VIỆT NAM - Trồng hái chế biến, trị bệnh ban đầu*” do lương y lão thành, thầy thuốc ưu tú LÊ TRẦN ĐỨC biên soạn.

Sau nhiều công trình có giá trị về lịch sử y học cổ truyền Việt Nam, về chữa bệnh kết hợp y học cổ truyền với y học hiện đại, về sưu tầm và phổ biến những kinh nghiệm cổ truyền của y dược học dân tộc, tác giả, tuy tuổi đã gần 90, sức khoẻ đã suy giảm, mà còn miệt mài lao động, biên soạn lại và bổ sung bộ sách “ Trồng hái và dùng cây thuốc ” thành tác phẩm này để xuất bản nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày ngành y học cổ truyền dân tộc được chính thức công nhận là một bộ phận của hệ thống y tế Nhà nước.

Đây là những tập sách thuốc biên soạn rất công phu, có tính chất khoa học, tổng hợp được những kinh nghiệm dùng thuốc dùng thuốc trị bệnh của các danh y Việt Nam, của nhân dân nước ta và nước ngoài. Trong sách, tác giả hướng dẫn khá chi tiết về kỹ thuật gieo trồng, cách thức thu hái và khai thác dược liệu, về chế biến dược phẩm, là những kiến thức rất cần thiết để thừa kế và tận dụng kho tàng dược liệu trong nước.

Sách còn cung cấp những hiểu biết cơ bản về việc bào chế và hướng dẫn sử dụng thuốc trên lâm sàng đặc biệt bổ sung cho

lược học các cách sử dụng thuốc theo biện chứng với những
nghiệm phương phối hợp của y học dân tộc.

Chúng tôi nghĩ rằng tác phẩm này có thể giúp ích cho các
bạn thiết tha đến dược liệu trong việc nghiên cứu, sưu tầm,
rông trồng và phát triển cây thuốc. Sách cũng có thể là cuốn sổ
ay thực hành cho những thầy thuốc y học dân tộc mới vào nghề
và cả những người muốn tự học về thuốc nước nhà. Chắc chắn
bộ sách sẽ góp phần tăng cường công tác dược liệu trong sự
nghiệp bảo vệ sức khoẻ của nhân dân.

Chúng tôi cho đây là một cống hiến quan trọng, rất đáng
tôn vinh của tác giả vào ngành dược học Việt Nam.

TS. NGUYỄN DUY CƯỜNG

Chủ tịch

Hội Dược Học Việt Nam